

Az egyezmény megvalósításának nyomon követését ellenőrző magyar-szlovén kisebbségi vegyes bizottság üléseinek jegyzőkönyvei¹

Bevezető

A vegyes bizottság egységes formába szerkesztett jegyzőkönyveinek közzétételét csupán technikai feladatnak tekintettük – gondolván, hogy a szlovén és a magyar kormány archívumában elhelyezett, rendszerezett bizottsági ajánlásokat egyszerű lesz könyv formájában megjelentetni.

A gyors munkavégzés feletti kezdeti lelkesedés azonban hamar elült. Már a jegyzőkönyvek beszerzése sem bizonyult egyszerű feladatnak. Mivel a szlovén és a magyar külügyminisztérium archívumában nem igazán voltak rendezettek a dokumentumok, más szervezeteknél is kutakodni kellett. Néhány jegyzőkönyvre így Ljubljánban, a Határon Túli Szlovének Hivatalában, néhányra Lendván, a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösségnél és néhányra Felsőszölnökön, az Országos Szlovén Önkormányzatnál sikerült rábukanni. A vegyes bizottság két ülésének magyar nyelvű jegyzőkönyve pedig hiányosnak bizonyult.

Ahogy elkezdtük a jegyzőkönyveket időrendben sorba rakni és először belelapoztunk a szövegekbe, hamar kiderült, hogy a szlovén nyelvű jegyzőkönyvek szövege nem azonos a magyar nyelvű jegyzőkönyvekbe foglaltakkal. Így aztán úgy döntöttünk, hogy az összes bizottsági találkozó jegyzőkönyvének szlovén és magyar nyelvű változatát összehasonlítjuk. A tüzetes átolvasás több, mint 100 eltérést állapított meg! Az eltéréseket a lábjegyzetekben jelöltük. Mindezek alapján, a dokumentumok minőségére vonatkozóan könnyen megállapítható, hogy a jegyzőkönyvek hanyagul készültek el.

Az olvasó bizonyára azt is észreveszi, hogy nem csak nyelvi eltérések vannak, hanem sok a tartalmi eltérés is. Esetenként úgy tűnik, hogy egyes jegyzőkönyvekből szándékosan maradtak ki olyan részek, amelyek az adott országnak nem voltak ínyére, viszont a partnerország jegyzőkönyvében megtalálhatók. Tekin-

¹ A jegyzőkönyveket összegyűjtötte és szerkesztette, a bevezetőt és a megjegyzéseket írta Miran Komac és Kovács Attila.

tettel arra, hogy bár a vegyes bizottság konszenzussal véglegesíti a jegyzőkönyveket, a két ország kormánya nem közösen hagyja jóvá az abban foglaltakat. Felmerül a kérdés, hogy melyik jegyzőkönyv a hiteles, a szlovén vagy a magyar nyelvű változat? És a kérdés nem „ártatlan”. Ugyanis, a jegyzőkönyvek többségének a végén az áll, hogy „mindkét szöveg érvényes”. Kivételt képez a IV. számú jegyzőkönyv, amelyben az áll, hogy „mindkét szöveg hiteles”. Az első és a második jegyzőkönyv pedig nem tartalmaz rendelkezéseket a hitelességről.

A kétoldalú vegyes bizottság jegyzőkönyveinek kritikus értékelése *jóhiszemű*, célja pedig a bizottsági munka minőségének javítása volt. A kétoldalú vegyes bizottság részéről, az egyezmény megvalósításának ellenőrzése kétségkívül olyan mechanizmus, amelynek hozzá kell járulnia a szlovén-magyar országhatár két oldalán lévő nemzetiségileg vegyesen lakott terület etnikai vitalitásának megőrzéséhez. A jegyzőkönyvek magyar változatát a Ljubljana-i Inštitut za narodnostna vprašanja (Etnikai Kutatóintézet) munkatársai gyűjtötték össze szlovén és magyar hivatalos forrásokból.